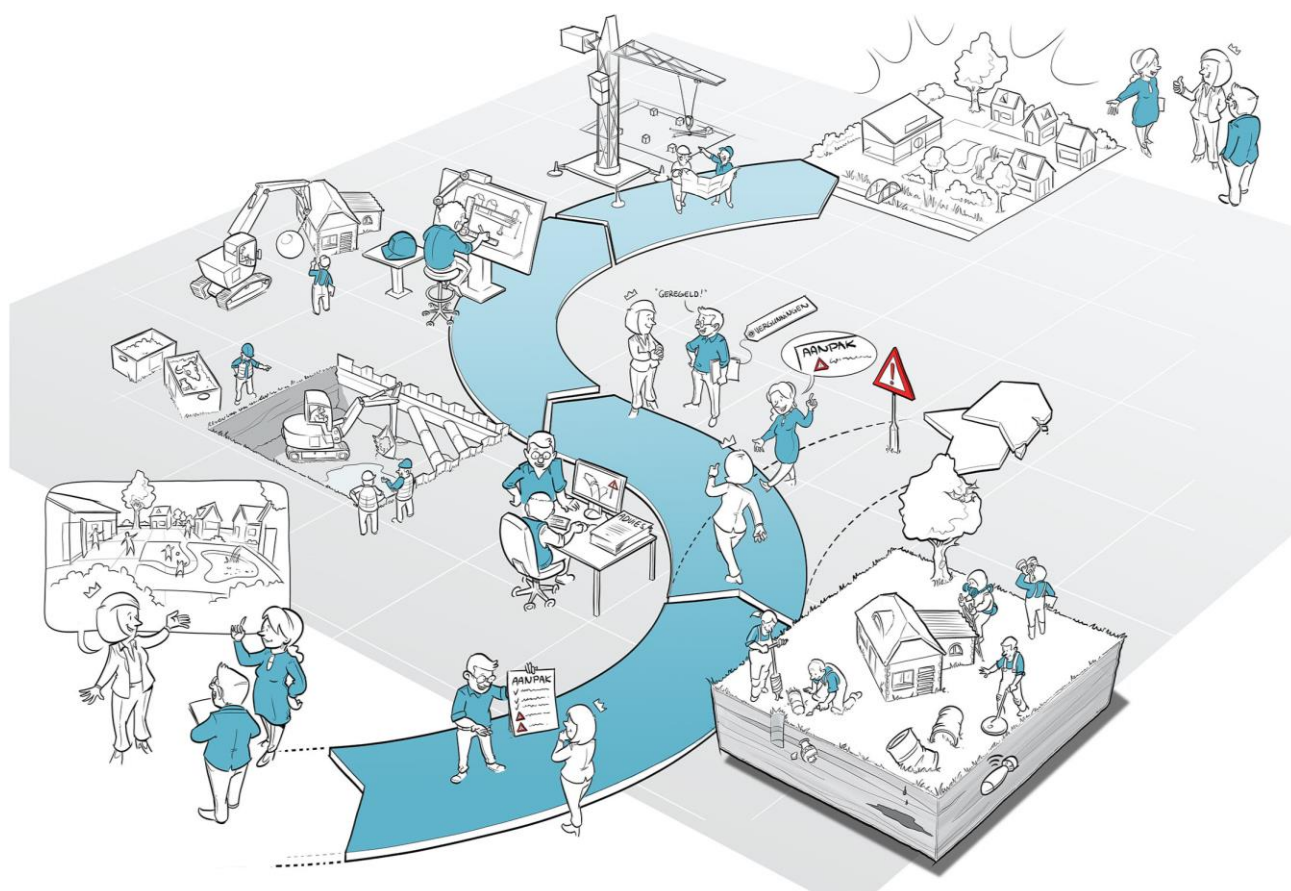

Nader onderzoek vleermuizen Wet natuurbescherming Jan Kroonsplein – Noordwijk

Rapport

Nader onderzoek vleermuizen Wet natuurbescherming

Locatie : Jan Kroonsplein, Noordwijk
Kenmerk : 2008N976/REI/rap1
Datum : 29-09-2020

Auteur : Dhr. R. Eisenga
Vrijgave : Mevr. J. Weijers
Email : jweijers@idds.nl
Telefoon : 06 – 3066 9764

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'J. Weijers', is positioned below the contact information.

Opdrachtgever : Mees Ruimte & Milieu
Iskander Dias
Dorpsstraat 50
2712 AM Zoetermeer

© IDDS b.v. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd bestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm, elektronisch of anderszins zonder voorafgaande, schriftelijke toestemming van de uitgever.

Samenvatting

In opdracht van Mees Ruimte & Milieu is in het voorjaar en najaar van 2020 een nader ecologisch onderzoek uitgevoerd aan enkele gebouwen rondom het Jan Kroonsplein te Noordwijk aan Zee. Deze samenvatting beschrijft de belangrijkste resultaten en conclusies van het onderzoek. Voor de volledigheid verwijzen wij u ook naar hoofdstuk 5 Effectenbeoordeling en hoofdstuk 6 Conclusie.

De voorgenomen plannen betreffen de sloop van alle opstallen in het plangebied, Jan Kroonsplein en het (parkeer-) terrein van de Vomar en de realisering van een parkeerkelder en nieuwbouw van een hotel en appartementen. De parkeerkelder komt eveneens onder bestaande bebouwing aan de overzijde van de Binnenweg. De bebouwing blijft daarboven bestaan.

Tijdens de veldbezoeken zijn twee soorten vleermuizen waargenomen de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Beide soorten zijn enkele keren kortstondig foeragerend waargenomen. Tijdens de voorjaarsobservaties zijn geen uit- of invliegende vleermuizen gezien, waardoor de aanwezigheid van een zomer- en kraamverblijf, is uit te sluiten. In het najaar is van zowel de gewone als de ruige dwergvleermuis geluid opgenomen, dit was steeds zonder sociaal geluid. Er zijn geen paarverblijven en (massa)winterverblijven geconstateerd.

Er zijn geen aanwijzingen gevonden gedurende de veldbezoeken dat er in het plangebied een vliegroute van vleermuizen aanwezig is, noch dat het essentieel foerageergebied betreft.

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Er is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren.

1. Inhoud

2.	Inleiding	5
2.1	Aanleiding	5
2.2	Doel van het onderzoek	5
2.3	Leeswijzer	5
3.	Opzet van het onderzoek	6
3.1	Onderzoeksgebied	6
3.2	Onderzoeksmethodiek	7
4.	Resultaten	10
4.1	Bezoek 1: Zomer- en kraamverblijven	10
4.2	Bezoek 2: Zomer- en kraamverblijven	10
4.3	Bezoek 3: Massa winter- en paarverblijven	10
4.4	Bezoek 4: Paarverblijven	10
5.	Effectbeoordeling	11
5.1	Verblijfplaatsen	11
5.2	Foerageergebied	11
5.3	Vliegroute	11
6.	Conclusie	12
7.	Literatuur en bronvermelding	13
	Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen	14

2. Inleiding

2.1 Aanleiding

Mees Ruimte & Milieu is voornemens alle opstallen in het plangebied aan het Jan Kroonsplein en het (parkeer-) terrein van de Vomar te slopen. Vervolgens zal een parkeerkelder worden aangelegd en een hotel en appartementen worden gerealiseerd. De parkeerkelder komt onder bestaande bebouwing aan de overzijde van de Binnenweg. De bebouwing daarboven blijft bestaan. Voordat een ruimtelijke ingreep uitgevoerd kan worden, moet bepaald worden of de uitvoering invloed kan hebben op beschermde soorten en/of gebieden. Hiervoor is het noodzakelijk te bepalen of er sprake is van de aanwezigheid van beschermde soorten of gebieden in, of in de nabijheid van het plangebied. In dit kader is een onderzoek opgestart om te bepalen of er sprake is van overtreding van de Wet natuurbescherming. Het onderhavige rapport beschrijft de bevindingen en conclusie van dit nader onderzoek.

2.2 Doel van het onderzoek

Het doel is nader te onderzoeken of:

- in het plangebied of binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden verblijfplaatsen of nesten van beschermde soorten aanwezig zijn;
- de ingreep een effect heeft op de mogelijk aanwezige beschermde soorten;
- er maatregelen nodig zijn om een negatief effect op beschermde soorten te voorkomen of te verzachten;
- ontheffing van de Wet natuurbescherming benodigd is.

2.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is de aanleiding en het doel van het onderzoek besproken en in hoofdstuk 3 wordt het onderzoeksgebied en de gebruikte methodiek behandeld. Vervolgens worden de resultaten in hoofdstuk 4 uiteengezet. In hoofdstuk 5 is de effectbepaling weergegeven waarbij de resultaten van het nader onderzoek worden gespiegeld aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming. Hoofdstuk 6 geeft de conclusie weer. Tot slot wordt een overzicht van de geraadpleegde literatuur gepresenteerd. In bijlage I worden suggesties gegeven voor natuurvriendelijk bouwen.

3. Opzet van het onderzoek

3.1 Onderzoeksgebied

In onderstaand figuur is een luchtfoto te zien waar het onderzoeksgebied is weergegeven in relatie tot de directe omgeving.

Figuur 1: Overzichtsfoto van de ligging van het plangebied ten opzichte van de directe omgeving.

Het plangebied (figuur 2) ligt binnen de oude dorpskern van Noordwijk aan Zee, dichtbij het strand en de zee. Het plangebied is volledig versteend, in de nabije omgeving ontbreekt groen en zoet water.

Figuur 2: Rode lijn: plangebied. De cijfers geven de vijf onderzochte panden aan. Inzet: plangebied in de omgeving.

Figuur 2 geeft een close up van het plangebied weer. Er is een transformatorhuis van één bouwlaag (1), een drietal winkelpanden met één bouwlaag (2, 3, 4) en een supermarkt met half verdiepte parkeergarage en bovenliggend kantoor met totaal tweeëneenhalve bouwlaag (5). Er alle opstallen hebben een plat dak. Op een aantal plekken zijn openingen middels open stootvoegen.

3.2 Onderzoeksmethodiek

Bij het uitvoeren van dit onderzoek naar het voorkomen van beschermde soorten en de functionaliteit van het leefgebied is gewerkt volgens de richtlijnen die zijn opgesteld door de provincies (Kennisdocumenten, BIJ12) en het landelijk vastgestelde vleermuisprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Zoogdiervereniging en Netwerk Groene Bureaus, 2017).

Het vleermuisonderzoek heeft plaats gevonden met behulp van twee batdetectors type Elekon Batlogger M, opnameapparatuur waarmee het mogelijk is de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar te maken. In de avond en de vroege ochtend, wanneer vleermuizen het meest actief zijn, kunnen daarmee verblijfplaatsen, vliegroutes en foerageergebieden binnen een plangebied of een landschap worden vastgesteld.

In de quickscan kon de laatvlieger en andere grotere soorten uitgesloten worden, daarom zijn in het voorjaar (onderzoek naar zomer- en kraamverblijven) twee veldbezoeken uitgevoerd. In het najaar (onderzoek naar massawinterverblijf en paarverblijven) zijn vanaf middernacht twee veldbezoeken gebracht aan het plangebied. Een overzicht van de veldbezoeken is weergegeven in tabel 1.

Tabel 1: Veldbezoeken, weersomstandigheden en bijzonderheden

Bezoek	Datum	Tijd	Zonsondergang/ opgang	Weersomstandigheden	Aantal onderzoekers
1	04-06-2020	21:57 tot 23:58	21:57	Droog, 11° wind 3bft, half bewolkt	2
2	12-07-2020	03:36 tot 05:36	05:36	Droog, 12° wind 1bft, helder	2
3	21-08-2020	00:00 tot 02:00	20:25	Droog, 14° wind 0bft, bewolkt	2
4	10-09-2020	00:00 tot 02:00	19:40	Droog, 17° wind 0bft, helder	2

Het onderzoek is uitgevoerd door ecologen J. Bouwmeester, R. Sluijs, J. Groeneveld en R. Eisenga.

De onderzoeksinspanning is bepaald aan de hand van de uitkomst van de eerder door IDDS uitgevoerde quickscan (05-05-2020, met kenmerk R&O20042602/RSL/rap1:). Hieruit is gebleken dat er open stootvoegen aanwezig zijn die geschikt zijn voor vleermuizen welke in figuur 3 zijn aangegeven met lichtgroene lijnen.

Figuur 3: potentiële verblijfplaatsen vleermuizen (lichtgroene lijnen)

Het vleermuisprotocol stelt dat in het donker 75% van het onderzoeksgebied te overzien moet zijn, anders moet een extra waarnemer of luisterkastje worden ingezet totdat hier wel aan voldaan is. Op basis hiervan is de onderzoeksinspanning bepaald. Hierbij zijn strategische locaties (figuur 4) en looproutes (figuur 5) bepaald om zodoende voldoende zicht over het onderzoeksgebied te krijgen.

Figuur 4: Strategisch gekozen locaties (voorjaar) paarse ster

Figuur 5: Looproutes (najaar) paarse lijnen

4. Resultaten

De zicht- en audio waarnemingen van de uitgevoerde bezoeken worden in dit hoofdstuk per bezoek uiteengezet. Na het laatste bezoek volgt de conclusie. De onderzochte vleermuissoorten en bijbehorende functies zijn weergegeven in tabel 2. Er zijn (vrijwel) geen kraamverblijven van de ruige dwergvleermuis bekend in Nederland, de vrouwtjes van deze soort trekken naar Oost-Europa voor de kraamperiode. Om deze reden hoeft dit niet onderzocht te worden.

Tabel 2: Overzicht van de onderzochte functies (groen) per vleermuissoort

Soort / functie	Zomer	Paar	Kraam	Winter	Vliegroute	Foerageer gebied
Gewone dwergvleermuis						
Ruige dwergvleermuis						
Kleine dwergvleermuis						

4.1 Bezoek 1: Zomer- en kraamverblijven

Op 4 juni 2020 vond het eerste bezoek naar zomer- en kraamverblijven plaats. Er is tijdens dit bezoek geen enkele vleermuis waargenomen, tevens zijn er geen opnames gemaakt door de batlogger. In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen vastgesteld.

4.2 Bezoek 2: Zomer- en kraamverblijven

Op 12 juli 2020 vond het tweede (ochtend)bezoek naar zomer- en kraamverblijven plaats. Er zijn wederom geen waarnemingen van vleermuizen. Er zijn dan ook geen invliegende vleermuizen waargenomen en daarmee geen verblijfplaatsen geconstateerd.

4.3 Bezoek 3: Massa winter- en paarverblijven

Op 21 augustus 2020 vond het eerste bezoek naar massa winter- en paarverblijven plaats. Ook tijdens dit bezoek zijn er wederom geen vleermuizen waargenomen. Er zijn dan ook geen verblijfplaatsen vastgesteld van vleermuizen.

4.4 Bezoek 4: Paarverblijven

Op 10 september 2020 vond het laatste bezoek van het onderzoek plaats, dit betrof het tweede onderzoek naar massa winter- en paarverblijven. Twee soorten vleermuizen zijn waargenomen, de ruige dwergvleermuis en de gewone dwergvleermuis. Beide soorten waren kortstondig aanwezig. Er zijn geen sociale geluiden gehoord die duiden op baltsgedrag. Tevens is er geen zwermgedrag geconstateerd wat duidt op een massa winterverblijf. Er zijn tijdens dit bezoek geen verblijven aangetroffen van vleermuizen.

5. Effectbeoordeling

In dit hoofdstuk worden de resultaten van het onderzoek getoetst aan de verbodsbepalingen in de Wet natuurbescherming (Wnb). Op die manier wordt bepaald of het noodzakelijk is een ontheffing van de Wet natuurbescherming aan te vragen.

5.1 Verblijfplaatsen

In artikel 3.5, vierde lid, van de Wnb is opgenomen dat het verboden is voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van o.a. vleermuizen te beschadigen of te vernielen. Tevens is het verboden dieren opzettelijk te verstoren. Binnen het plangebied zijn geen verblijfplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Hiermee is het uitgesloten dat als gevolg van de geplande werkzaamheden verblijfplaatsen fysiek worden aangetast en individuen opzettelijk worden verstoord. Een ontheffing van de Wnb is niet noodzakelijk.

5.2 Foerageergebied

Foerageergebied wat essentieel is voor het voortbestaan van een verblijfplaats van vleermuizen mag niet zomaar worden verwijderd. Indien het foerageergebied essentieel is, is het verwijderen hiervan ontheffingsplichting. Het verwijderen van het foerageergebied kan namelijk tot gevolg hebben dat de verblijfplaats niet langer als zodanig kan functioneren omdat het alternatieve foerageergebied verder weg ligt, waardoor de vleermuizen teveel energie verliezen omdat ze langer moeten vliegen. Ook kan het huidige foerageergebied een zodanig hoog insectenaanbod hebben dat een kolonie vleermuizen hiervan afhankelijk is. Het verwijderen van essentieel foerageergebied leidt in dat geval tot het beschadigen of vernielen van verblijfplaatsen, zoals opgenomen in artikel 3.5, tweede lid, van de Wet natuurbescherming. Het plangebied is door enkele gewone en ruige dwergvleermuizen zeer kortstondig (luttel seconden) gebruikt om te foerageren tijdens het overvliegen, tevens gebeurde dit tijdens maar één van de vier bezoeken. Hierdoor kan worden uitgesloten dat de voorgenomen werkzaamheden een negatief effect hebben op dit essentieel foerageergebied van vleermuizen. Bovendien staat in de nieuwe plannen beplanting opgenomen (ontbreekt nu), wat het mogelijk maakt dat het gebied in de toekomst wellicht wel als foerageergebied gebruikt kan worden door vleermuizen.

5.3 Vliegroute

Ook een vliegroute kan essentieel zijn voor het voortbestaan van een verblijfplaats. Doordat een kolonie gedwongen wordt om te vliegen, kan de kolonie besluiten de verblijfplaats te verlaten om een beter alternatief te vinden. Indirect wordt door het verwijderen of onderbreken van de vliegroute een verblijfplaats aangetast. Er zijn geen aanwijzingen gevonden gedurende de veldbezoeken dat er in het plangebied een vliegroute van vleermuizen aanwezig is. Het plangebied vormt ook geen enkelvoudig lijnvormig element wat leidt naar een foerageergebied. De geplande werkzaamheden hebben dan ook geen invloed op een vliegroute van vleermuizen. De ontwikkeling leidt niet tot overtreding van de verbodsbepalingen in de Wnb.

6. Conclusie

In het plangebied zijn geen verblijfplaatsen, essentieel foerageergebied of vliegroutes van vleermuizen vastgesteld. Er is geen ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren. Een overzicht van de bevindingen is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 3: Overzicht van de functies van het plangebied voor vleermuizen

Soort	Zomer	Paar	Kraam	Winter	Vliegroure	Foerageer gebied
Gewone dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Kleine dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Ruige dwergvleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee
Meervleermuis	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee

7. Literatuur en bronvermelding

Literatuur

BIJ12, 2017. Kennisdocumenten Soorten - Natuurbescherming, versie 1.0, 1 juli 2017, BIJ12, Utrecht

Broekhuizen, S. e.a., 2016. Atlas van de Nederlandse Zoogdieren.

Diets, C., Kiefer, A, 2017. Veldgids Vleermuizen van Europa. KNNV Uitgeverij, Zeist.

Internetbronnen

www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/soortinventarisatieprotocollen

www.telmee.nl

www.verspreidingsatlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

www.bij12.nl

www.waarneming.nl

Bijlage I Aanbevelingen natuurvriendelijk bouwen

Naast de consequenties die voortkomen uit de Wet natuurbescherming geven wij in relatie tot de voorgenomen ontwikkelingen de volgende aanbevelingen met als doel de ecologische structuren in de omgeving te versterken.

Vleermuizen

Nieuwbouw

Spouwmuren zijn uitermate geschikt voor vleermuizen. Geschikte permanente verblijfplaatsen kunnen worden gecreëerd door bij de nieuwbouw een spouwmuur te realiseren van ten minste 2 centimeter diep. Invliegopeningen in de vorm van open stootvoegen van 1,5 tot 2 cm breed geven dwergvleermuizen toegang tot de spouwmuur. Laatvliegers hebben wat meer ruimte nodig om in te vliegen, namelijk tussen de 1,8 en 2 centimeter. Bij het gebruik van isolatie aan de binnengevel is het noodzakelijk ervoor te zorgen dat er kunststof gaas wordt aangebracht met een maaswijdte van 3 tot 10 millimeter om vleermuizen de mogelijkheid te bieden te zich vast te klampen. De stootvoegen moeten zich op ten minste 3 meter hoogte bevinden en niet boven ramen of deuren geplaatst.

Als het niet gewenst is dat vleermuizen zich vrij door de spouwmuur bewegen, is het inmettelen van vleermuisstenen een goed alternatief. De ruimte in een inmetstelsteen is beperkt. Het is dan ook raadzaam inmetstelstenen te koppelen zodat een grotere verblijfplaats ontstaat.

Renovatie

Als een bestaande spouwmuur wordt geïsoleerd blijft er vaak te weinig ruimte over om nog te kunnen functioneren als potentiële verblijfplaats voor vleermuizen. Het is dan nog wel mogelijk in metselstenen aan te brengen tussen het binnen- en buitenblad van de spouwmuur.

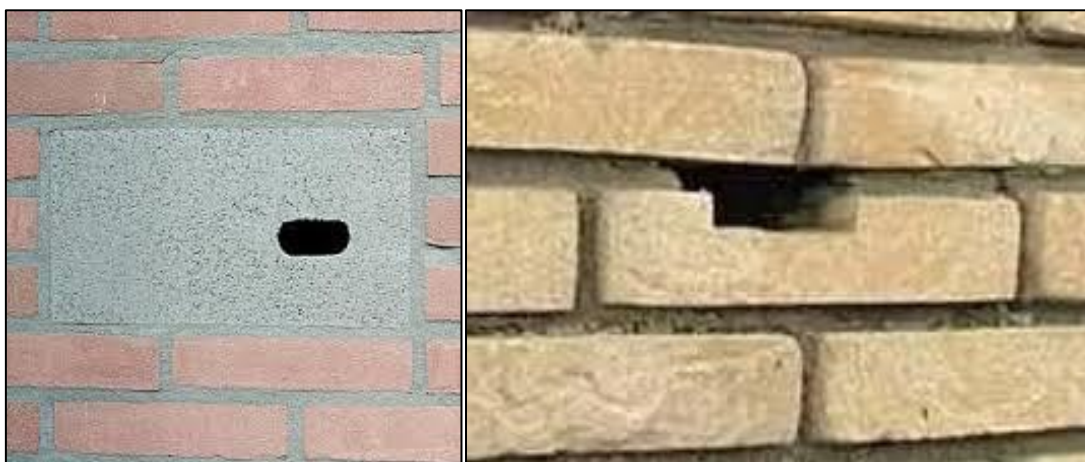

Boeiboorden of gevelbetimmering kan ook een verblijfplaats bieden aan vleermuizen. Door een opening van 2,5 centimeter vrij te houden tussen de gevel en de betimmering wordt een potentiële verblijfplaats gerealiseerd. Het is belangrijk dat de vleermuizen grip hebben, dus de wand moet ruw zijn.

Gierzwaluw

Voor gierzwaluwen kan onder andere gebruik gemaakt worden van inmetselfkasten in de gevel en nestpannen op het dak. De neststenen kunnen zowel zichtbaar als onzichtbaar in de gevel worden verwerkt.

Bij het aanbrengen van neststenen in de gevel is het van belang rekening te houden met de mate van opwarming van de neststenen. De neststenen moeten bij voorkeur in noordelijk of oostelijk gerichte gevels worden aangebracht of onder de schaduw van een overstek.

Ook in nestpannen op het dak kan de temperatuur snel oplopen. Deze moeten onder geen beding op zuidelijk of westelijk gerichte daken worden gelegd. De kans is groot dat de jongen dit niet overleven. Zeker als de daken zijn geïsoleerd, kan warmte niet meer ontsnappen en is oververhitting een reëel gevaar. Gaten in overstekken en dakgootomlijstingen bieden goede mogelijkheden voor gierzwaluwen om te nestelen. De temperatuur in dit soort betimmeringen is beter gereguleerd en het is goed aan te vliegen door de soort.

Huismus

Voor huismussen kan heel gemakkelijk nestruimte worden gerealiseerd door het (ver)plaatsen van vogelschroot tot onder de derde rij dakpannen. Op deze manier wordt voldaan aan het Bouwbesluit, maar blijft het dak beschikbaar voor de huismus. Bij huismussen moet rekening worden gehouden met de eisen die de soort stelt aan zijn omgeving. Om te kunnen functioneren als broedlocatie moet op zeer korte afstand voldoende dekking en voedsel aanwezig in de vorm van inheemse bomen en planten. Soorten als liguster, lijsterbes, sleedoorn, meidoorn en vlier zijn hier heel geschikt voor.

Insectenhôtels

Door insectenhôtels te plaatsen in een voedselrijke omgeving met veel inheemse bloemen kunnen insecten worden gelokt. Het is van belang om goed te letten op de grootte en diepte van het insectenhôtel en deze te plaatsen op een zonnige plek om deze succesvol te laten zijn. Een insectenhôtel kan de diversiteit lokaal vergroten en de insecten vormen een goede voedselbron voor vogels en vleermuizen.

Checklist groen bouwen

Verstedelijking draagt bij aan het verlies van biodiversiteit, maar de bouw biedt ook kansen. Voor sommige dieren zijn onze steden en dorpen zelfs het belangrijkste leefgebied. Daar kan iedereen een steentje aan bijdragen.

Met de Checklist Groen Bouwen kan iedere bouwonderneming, architect of projectontwikkelaar zijn projecten en ontwerpen natuurvriendelijker maken. Het beantwoorden van enkele simpele ja/nee vragen leidt tot eenvoudige soortbeschermingsmaatregelen.

Kijk voor meer informatie op:
www.checklistgroenbouwen.nl
www.bouwnatuurinclusief.nl